

Nro. 28.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 6-dik napján 1795.
esztendőben.*

Hadi Történetek és Környüállások.

Arheilingeri fő kvártélyából azt írja Gr. Clerfayt a Fels. hadi Cancelláriának Sept. 27-ik napján, hogy sokkal több vesztesége volt a' Frantziáknak Quosdánovich F. M. Lajtinantal való utolsó viaskodásokban, mint sem a' kurirnak eljövételével bizonyosan ki tanulhatták volna, Ezen fzerentsés történet után nem ítélte Gróf Clerfayt szükségesnek ármádiánkat hátrább vonni, hanem mostani tanyájának helyén vigyázni az időnek arra a' fzerentsés pontyára, mellyben vitéz vezéreink utolsó győzödelmeket több, és hasznossabb következésü győzödelmekkel tetézhessék. Most már az avantgarde Frankfurtól, Neuenheimon és Esschenbrükön keresztül. Bersheimig terjedt ki,

E c

maga az ármádia Arheilingen alatt táborozik, egy különös corpus Boodenhausen, egy második Assaffenburg, és egy harmadik Weinheim alatt állapodtak meg.

Különös meg elégedéssel értette Ő Cs. Kir. Felsége a' *Quosdánovich* F. M. Lajtnant által szerzett győzedelemnek kellemetes izenetét, és azt bizta a' Fels. Hadi Cancelláriára, hogy mind a' nevezett vezérnek, mind az alatta szolgáló vitéz seregeknek adattassék tudokra Eö Felségének erántok való kegyelmessége, és tökéletes meg elégedése. Egyízersmind *Quosdánovich* F. M. Lajtinánthoz való különös kegyelmességének ki nyilatkoztatására, a' *Mária Terésia* által fel állított vitézi rendnek második rendü tagjává, avagy kommandeurjévé méltóztatta ötet tenni.

Az új M. Kurir szerzőjének egy igen érdemes és vitéz tiszt baráttya illyetén foglalatú levelét botsátotta hozzája Wifzlochból, Heidelbergának szomszédtságából Sept. 22-ik napján: „Ed-dig való hofzfas halgatásomnak oka a' vólt, hogy a' corpusunk a' Bodenzénél állott, holott semmi nevezetes haditörténetek nem estenek. (Bodenzé, deákúl *Lacus Bodamicus*, egy nagy, és hallal bővelkedő tó a' Svéviai kerület, és Hélvétzia közt, mellynek hofzfa 9 mélföldnire terjed ki, a' Ré-nus vize is által füttya, mellybe *Rheinek* mellett megy bé, és *Diessenhofen* mellett jön ki belöle. Kürölötte 40 városak és fáluk fekülznek, a' közötté lévő *Cofztnitz* és *Bregentz* városokról *Cöst-nitzi*, és *Bregentzi* tónak is neveztetik). Az előbbi regimentöl a' *Székely* hufzárakhoz tétetem által, 's mindgyárt ellenség eleibe menvén következendő újságokkal kedveskedhetek. E' folyó hónapnak 14-dikén értésünkre esvén a' Frantziáknak *Düsseldorf* mellett Rénuuson lett által jöveleek, leg ottan 15 ezer emberből álló corpus küldetett Gr. *Clerfayt* ármádiájához, ezek közt vóltunk mi is, és minden rostok nélkül, trappban, 's kalupban *Manheim*hoz jöttünk, B. *Quosdánovich* F. M.

Lajtinánt kommandója alá. Épen azon nap érkezünk hozzája, a' melly napon *Pichegrü* Frantzia Generális *Manheimot* fel kérte, 's minden lövés nélkül capitulált vele, ugyan azon nap 11 órakor ki marsirozott onnan a' Cs. őrizet; délután 4 órakor meg rakták a' külső sántzokat a' Frantziák; 21-ikben bé mentek a' városba, és a' következett regvel már tsatáztak is velünk. 22-ben marsirozott onnan ki a' *Pfaltzi* gárnison, melly 18 batallion gyalogságból, 2 divisio lovasságból, és 36 ágyúkból állott. 22 nek étfzakáján retirált a' *Manheim* alatt állott Császári corpus a' *Heidelbergi* hegyekre, egész *Wiszlóchig*, el hagyván a' Rénus partyát *Manheimtől* fogva, egész *Filispburgig*. A' Frantzia egy colonnal *Moguntzia* felé jő, más colonnal *Frankfurton* alól a' Svéviai kerületbe menni szándékozik, a' harmadik colonnával *Manheimből* a' *Heidelbergában* lévő milliomöt erő magazinumra ásétozik, és már ma *Svetzingenben* vagon.

A' *Manheimi* Fr. kavallériának igen szép monturja és jó lovai vagynak; hanem az infantéria olly rút, mintha valamelly pestises contumációjú tartományból szabadúlt volna ki. *Merlin* nemzeti képviselő azt hirdettette ki *Manheimban*, hogy néhány felsőbb rangú, és hivatalon lévő embereken kívül, mindennek szabad a' Rénuson által menni. —

A' Frantziáknak Rénuson lett által jövetelekről ekként szól egy *Westfáliai* levél. Semmi törtoriákban nem olvasunk ennél nevezetesebb vizen való által menetelt. Ennekelőtte illyetén alkalmasosságokkal az ágyúnak rettentő harsogásai között vettetett a' folyó vizre a' tábori hid, a' mellyen való általmenetele a' seregeknek nemcsak terhes és lassú, hanem veszedelmes is szokott lenni, 's töbnire sok ember áldoztatott fel. A' Frantziák most más módon mentek általa' Rénuson. Ők Sept. 5-dikét követett éjjel éjjél előtt 11 órakor a' leg szebb, leg tsendessebb, és tsillagos

egü éjjel 8 ezer embert, 35 nagy hidasokra rak-
tak, s azokon mentenek által. Ezen vakmerőtet-
teknek el kezdésére hat raketékat botosítottak fel
a' levegő égbe, mellyeknek harsogására a' Rénu-
partján 20 helyen ki vonatott ágyúk durogni
kezdvén olly rettentő tüzet csináltak, hogy egész-
len égni láttatott a' levegő ég az abba repült bom-
baktól és gránatoktól. Az artilleriának ezen tü-
zelése alatt indultak ki a' hajók, és minekutánna
mintegy fél óra alatt a' 8 ezer ember szerentsé-
sen által ment volna a' túlsó partra, a' tábori hi-
dat is el készítették, a' mellyeken már viradtakor
20 ezer foból álló gyalogság, lovasság, és ártil-
leria költözött által.

Hánnauból Sept. 25-dikén. A' Cs. K. ármádia
egészlen által ment a' *Mayn* vizén, semmit vagy
igen keveset szenvedvén a' Frantziák nyughatat-
lankodtatásától. Egy része, ezen folyó viznek túl-
só partján felsele ment, a' más része pedig az
Odenwaldi tartományon keresztül (*Odenwald*, avagy
Ottenwald, deakúl *Syha Ottonia* a' *Mayn* és *Nek-
kar* folyó vizek közt lévő erdős tartomány, melly
egészlen a' Frankóniai kerületig ki terjed) a' *Hörs-
heim* alatt *Ménus* vizén csinált hidakat által me-
netelek után meggyújtották, mellynek füste *Frank-
furthoz* is meg láttzott. Kétség kívül, hogyha
meg nem változnak a' mostani hadi környülállá-
sok, a' *Brisgóviai* tartományba fognak az Ausriai
seregek menni, és azt védelmezni. Még most is
Cs. Kir. seregek vagynak *Ehrenbreitsteinban*, és
Moguntziában őrizeten, sőt a' *Königsteini* várban
is, mellyet még ekkorig el nem foglalhatott az el-
lenség. Egyszóval, még most is azon helyen álla-
nak a' Frantziák, a' hol ennekelötte öt napokkal
vóltanak; mivel tegnap estve 8 órakor még nem
vóltak *Frankfurtumban*, noha már közelgettek ahoz.
A' *Fridberg* és *Wildel* környékén sőt a' *Wizbaden*
és *Schwalbach* közt fekvő jobb szárnyánál is sem-
mi változás nem tapasztaltatott.

Frankfurtból Sept. 25-dikén. Tegnap öfzve tsaptak a' Cs. Kir. és Fr. seregek a' *Manheim* és *Heidelberg* közt lévő környéken. Az elsöb bek völtak a' gyözüdelmesek; a' környüállások tudva nintsenek, és a' vesztéséget sem lehet szorossan meg határozni; ki többre, ki kevesebre teszi az el hüllott és fogságra esett republikánusoknak fzámat.

Frankfurtból Sept. 25-dikén. Ambár két ármádia közt légyen is várasunk; még is mindazáltal leg kissebb nyughatatlanságot sem tapasztalunk. Valameddig állandó tanyája nem leszen a' Fr. ármádiának, addig semmi bizonyos hirt nem tudhatunk rólla mondani. A' *Mayn* vizén már most egyetlen egy hid sintsen, mind meg égették az Austriakusok, következés képen, hogyha által akarnak jönni a' Frantziák, új hidakat kell nékiek tsínálni. Tegnap két dragonyostól kísértetve ide jött *Charpentier* Frantzia Generál adjutáns, 's conferentziát tartott *Hohenlohe* örökös hertzeggel.

Ugyan onnan, és azon a' napon. *Gr. Clerfayt* Feldmarsál egész ármádiájával együtt el hagyta *Arheiligent* a' múlt éjjel, 's annak egy részével *Heppenheim*hoz marsirozott.

Ugyan onnan Sept. 26-dikén. A' Cs. K. seregeknek utolsó gyözüdelmekről következendö tudósítások jöttek hozzánk: „Reggeli nyöltzad fél órakor, nagy ágyú ropogás hallatott a' *Nekkár* környékéről, holott mind a' két partyán a' viznek meg támadták a' Frantziák az Austriakusokat. — Igen mérges völt egymás'ellen való viaskodások, és 12-ed fél óráig tartott; ekkor a' nevezett folyó viz jobb partyán a' Cs. K. seregekhez fordült a' hadi szerentse, a' kik 13 ágyút és egynéhány száz sebes Frantziákat, 's velek együtt *Fourneau* Generálist is el fogták, és *Heidelberg*ába vitték. A' folyó viznek bal partyán állott Frantziák, egy kevésbé hátrabb vonván magokat, szabados útva-

gyon *Heidelberg*a és *Weinheim* közt. *Manheim*et egészen körül kerítették a' Cs. K. seregek, és senkit sem ki, sem bé nem bocsátanak. Az *Heidelbergi* magazinum Sept. 25-dikéig egészen el hordott onnan. Gr. *Wurmser* Generális kemény lépésekkel marsirozik *Heidelberg*a felé, és holnap reggel oda váratik. Az Austriai külső őrállók környékiünkön állanak a' *Mayntól* nem meszre; *Nauendorf* Generális kommandirozza őket, kinek fő kvártélyja *Isenburgban* vagyon. Ez a' Generális ma nállunk volt, hanem ismét visszla ment kvártélyába.

Ugyan onnan, és azon a' napon. A' Sept. 24-dik napján történt tsataban el hullott Frantziák közt volt *Deprce* Generális is. Az Austriakusok, a' mint a' hír foly, egy Oberstert 12 tisztet, és 400 köz embert vesztettek. *Wurmser* Generális 20 ezer emberrel érkezett *Wislochba*. Ma reggeli 3 órától fogva szüntelen való ágyúzás hallatik *Sinlingen* felől, holott a' Frantziák a' *Rénuson* által jönni, és a' *Mayn* vizét el foglalni akarják.

Hánauból Sept. 28-dikán. A' Frantzia ármádia a' *Mayn* vizén innét, és az Austria ármádia azontúl még most is egy helyben vagynak. Az elsobbek sok helységekét el foglaltak *Frankfurt* környékén, és *Friedbergig* ki járnak portázni lovas vadászai. Az Austriakusok még most is *Mühlberg* körül *Saxenhausenon* túl tanyáznak, 's nem is láttatnak onnan el távozni igyekezni. Harmadnappal ennekelőtte egy Fr. commissárius bé menván *Frankfurtba* 20 ezer font kenyeret kívánt kézpenzenadatni, melly miatt egész éjjel sütöttek a' sütők. *Frankfurtban* tökéletes tsendesség és jó rendtartás vagyon, és senki sem kézi mesterségének, sem kereskedésének folytatásában akadályt nem fzenved. A' Fr. ármádiának jobb szárnya *Wizbadentől* fogva egészen a' *Ménus* vizéig terjeszkedett ki. — Ármádiájoknak dereka és bal szárnya, a' mellyek *Friedbergig* 's tovább ki terjednek, tartalék sereg gyanánt vagynak a' *Mogun-*

tiát blokirozó seregeknek fedezésére. *Heidelberg*ának környékén a *Nekkárnak* mind a két partján meg támadták a Frantziák az Austriakusokat, de szerentsétlenül; mivel egynéhány 100 ember, és 13 ágyújuk veszteségével vízfzfa kellett magokat húzni.

Osnabrükből Sept. 16-dikán. Mivel már most *Wesel*, és *Duisburg* közt, következésképen *Münstert*ül tsak 10 mélföldnre vagynak a Frantziák: mindennap sok kurirok és staféták mennek itten keresztül. Mindazáltal még eddig semmi változás nem történt az egyesült Anglus-Hannoveráus seregeknél. Ugy tartjuk, hogy nállunk is meg változnak a környülállások. A *Hafzszusok* tölünk el költöztek. A Prussiai commissariátus, és kalfzfa Sept. első napján hagyták el *Münstert*, 's utolsó napján *Berlinben* lesznek.

Koloniából Sept. 20-dik napján. Schilhammer városunknak mostani kormányozója következő manifestumot küldött a magistrátushoz: "Polgárok! Örömmel jelentem a Chamberei, és Maási Frantzia ármádiánál lévő nemzeti képviselőnek azon rendelését, melly szerént a Rénusnak folyó vizén a kereskedés egészlen fel szabadítatik. — Ahozképest bizvást szabadtságot adhattok azoknak a személyeknek, a kik ezen a folyó vizen kereskedni akarnak; nemtsak semmi akadály nem fog eleikbe tétetni, sőt inkább óltalom alá vétetödni kereskedések. Egyfzersmind jelentem, hogy a Rénus mind két partyán lakozóknak szabadtsága áll oda menni, a' hová dolgaik által hivatatnak, tsak hogy a' forpostokon túl ne menyenyenek.

Olasz Ország.

Turinből Sept. 19-dikén. A Szárdiniai korfzárók sok kárt okoztak a kereskedőknek, 's e' miatt vízfzfa vétetett tölök a kaperozó pátens a király parantsolattyára

Génuából Sept. 18-dikán. A' Pyrenéusi ármádiától 15 ezer, az egyesült *Sambrei* és *Móseli* ármádiától pedig 10 ezer ember ment *Kellermann* Generális kormánya alá. Az ő ármádiája is bé vette a' Fr. constitutiót.

Livornóban még most is igen sok kereskedő's gabonával meg rakott hajók vagynak, mellyek közt egynéhány *Prussus* hajók lenni tapasztaltanak, a' mellyek a' fekete tengertől jöttek oda, és még 200 hajót várnak magok után.

Szavonából Sept. 20-dikán. *St. Buzeo* mellett meg támadta 's vissza verte *Gróf d' Argen-teau* Generális a' Frantziákat, és egész seregével le telepedett a' tőlök el vétetett tanyán, holott az ágyúknak ropogása alatt bé is sántzolta magát. Ezen tanyának el vétele által újjobban meg akadályoztatott a' Fr. tábornak számára hordatni szokott eleségnek úttya.

Boveredóból Sept. 24-dikén. *Nápolyban* harminthead magával el fogatott *Cussano Serra* herczeg, a' kik mindnyájan tzimborás társai voltak az ott támadott complotnak. *Medices* herczeg halálra szententziáztatott a' király szmélye ellen való öszve esküvéséért. A' Helytartónak palotája alatt egy puskaporos mina találtatott. *Szalernóban* mind a' kormányfzék palotája, mind a' tömlőt házak a' levegő égbe vettettek. Közönségesen szólván sok alattomban való complotisták vagynak *Nápoly* Országban. *Sept. 8-dikán* a' szokott butsút járván a' királyi udvar a' della *Vittoria* nevű templomtól a' *di Pie di Grotta* nevű templomig vivő uton 12 ezer gyalogság állott két sorban, mindenik regiment mellett két ágyúvól, az úttzákon pedig szüntelen jártak a' katona vigvázatok. Az egyesült *Austriai Szárdiniai* ármádiánál lévő *Nápolyi* lovas regimentek vissza hivattak.

Loánából Sept. 15-dikén. Nyóltz nappal ennekelötte lett ide jövetelünkör, nyóltz bé szegez-

tetett lyukú ágyúkat találtunk, és hajókra rakván *Vádába* küldöttük. Sept. 7-ikét követett éjjel fegyverben állott az ellenség azt hazudván nekik valaki, hogy minden oldalról meg fogják őket támadni. A' *St. Spiritói* hegyen egy igen nagy és quarre formájú sántot ástak a' Frantziák. Az ezen hegyen készült batteriák, le vágatott fák, és sánizok igen számosak, ezeken kívül. — A' Frantziák földi kúnyhókat ásnak magoknak, 's azokba rejtik el magokat.

A' *Colli* Generális corpusától egynéhány *Pedemonti* őrállókat akartak a' Frantziák el fogni. Fülébe menvén szándékjok a' nevezett Generálisnak, nem bizott a' *Pedemonti* seregeknek védelmezéséhez, hanem a' bé következett éjjel minden postokra régi *Austriai* katonákat állított ki, a' kik a' hajnalban feléjük menő Frantziákat egy puska lövésnire bé várták, 's akkor kemény tüzet adtak reájok. / Egy *Frantzia* reá esmervén az *Austriai* régi katonákra, ekként kiáltott pajtasainak: *Mes amis! nous sommes perdus, voila les grands papas, az az, barátim! oda vagyunk, nem láttjátok é öreg apjainkat!* 's ekkor hátat vetvén, vízfza lódultak.

Nagy Britannia.

De Poyx Fr. hertzeg, a' ki a' jelenvaló revolutio alatt töbnire *Londonban* tartózkodott, a' szerezetsétlen királyi familiához mutatott hiveségére való tekintet nélkül kapitányi rangal botsáttatott el a' Fr. testörző seregtől, mellynek kiváltképen az *Artésiai* Gr. kedves emberei, és creaturái vóltanak az okai, a' kik egy *Londoni* közönséges levélben ötet betsületében meg támadták. A' nevezett királyi hertzeghez intézett magát mentegető irásában következő nevezetes annekdóták vagynak bé foglaltatva: „Egész *Frantzia* Ország jól tudgya, hogy az én atyám életének 78-dik éftendejében, a' király körül töltötte

el 1792-dikben Juliusnak nyomorúságos 2-dik napját, és én is egyedül a' zenebonáskodó kösség által szakasztattam el tőlök. Aug. 10 dikén épen azt miveltem én, a' mit mivelte az én atyám Jul. 20-dikán. Mint rab úgy vitettem bé a' királlyal együtt a' közönséges gyűlésbe. Az első puska pattanásra egyik kezemmel a' királyt, másikkal a' királynét ragadtam meg, mind kettőt hátam megé állítottam, 's ekként szólottam nékik: Izerentsésnek tartom magamat, hogyha paisúl lehetek Felsőgteknek. Más nap dél előtt 11 órakor kéntelenítettünk a' királyt el hagyni, a' ki ekként szólott hozzánk; Isten hozzátok! Meg fogtam kezeit 's könnyeimben meg mostam azokat, ő pedig meg ölelt engemet. A' királyné, és *Ersebet* hertzeg aszszony kezeiket nyújtották én nékem tőlök lett szomorú el vállásomkor, és ekként szólított meg engemet a' *Delfinus*: „Hát ugyan semmit se szól e' az úr én hozzám, 's azzal nyakamba tsimmeszkedett. Az első szempillantásokban kiki ezen Felsőgés áldozatokra függesztette gondolatyait, a' kiket én bátorságosokká tenni kívántam, mellynek végbe vitele után én lettem a' kösség hofszúságának első tárgyává. Kiki ezt kiáltotta a' kösség közül: el kell ütni *Poyx* hertzegnek a' fejét. Nagy jutalom is tétetett arra, és én 7 hétig rejtegettem magamat egy gabona tartó padfáson két derekaly között, és hallottam magam alatt a' ház vizsgálókat járni, mindenüvé meg küldetetett le rajzoltatásom. Húsz idegen öb-tözetnek segítsége, által és egynéhány ezer holt testen menten egy hajóhoz, a' melly engemet a' *Jersevi* szigetbe vitt. Londonban Aug. 27-dikén 1795-ikben.

A' gabonának az árra, így szól egy Sept. 4 dikén költ Londoni közönséges levél, ismét egy sillingre szállott alá, 's kétség kívül alább fog még szállani a' bő aratás után, a' szegénységnek nagy örömére. Itten egy igen nagy nemes és érzékeny történet esett nem régiben: Egy *Hartep*

nevű nemes indulatú molnár és paraszt igen sok listet hozván a' piatzra, mérőjét 2 sillingen, és 6 pencen árulta, noha még ekkor is 6 silling vőlt az árra. Más nap a' meg vigasztaltatott szegénység bérbe fogadván egy kotsit gyözödelmi pompa közt akarta öt lakó helységéből a' városba bé húzni; ő pedig elegendő meg jutalmaztatásnak tartván sok szegény polgár társainak általa lett fel segéllését, reá nem állott, hanem megengedte, hogy szolgálai iránt mutassák azon jó indulatjokat. Ezeket tehát nagy örvendetes kiáltások közt húzta bé kotsin a' nép a' városba, mellyhez való közelgetésekkor a' harangok meg vonattak, és egy szép ditséria mondatott a' piatzon a' nemes indulatú parasztra. A' kotsi pántlikákkal, koszorúkkal, és virágokkal vala fel ékesítetve, egy zsák listet reá téve, és a' városnak minden utzáin meg hordoztatott, 's végtére az említett molnár helységébe vitetett vissza.

Az Anglus nemzet közönségesen sohajtya a' békességet, és a' kereskedőkkel együtt, nem a' gyözödelmeskedő koszorúknban, hanem a' tsendességben, és a' mesterségeknek 's kereskedésnek virágzásában tartya boldogságát. Ellenben a' ministerium még most is álhatatos előbbi principiumai mellett, hogy tudnillik valameddig állandó alkotmánya nem lészzen a' Frantzia republikának, addig lehetetlen véle békességre lépni.

Helvétzia.

Báselből Sept. 25 dikén. Az itt lévő idegenek és követek közt vagynak a' *Biponti* kormány széknek Tanátsosa *Cetto*, egy *Neri* nevű Portugallus Ritter, egy *Bonaventüre*, és *Wilaretti* nevű Gróf. *Nápolyból.* A' *Párisi* Convent meg vizsgálhatta a' guillotinirozott *Salm-Kirburgi* hertzeg ügyét testvér hugja, a' *Sigmaringi-Hohenzoller* hertzeg alszony kivánságára, és ártatlannak lenni találván a' meg öletettet, minden confiscált jószágait vissza adatta hat esztendő árva fiának.

Néhai *Egalite Filep* Orleánsi hertzeg idősbik fiát ekként festi le egy Helvétziai levél: „Az ifjú Orleánsi hertzeg méltó a' több emigránsok felett a' meg különböztetésre. Ötet is tömlötzre ítélte az akkori Convent, minekelötte még Frantzia Országot oda hagyta volna, még is senki sem vehette ötet reá, hogy fegyvert fogjon hazája ellen. *Károly* Austriai fő hertzeg Generál Lajtinnáti rangal és fizetéssel akarta ötet Cs. K. szolgálatba hozni, de ő el nem fogatta, hanem *Monsban* maradt mind addig, míg passust kaphatott a' Helvétziába való utazásra, a' hová mintegy 100 Lajos arannyal mehetett. Oda lett jutásakor körül vették ötet a' sok Frantzia aristokraták olly véggel, hogy szándékjoknak eszközeül tehessék; de ő mind unszolásoknak el kerülésére, mind hazájában maradt rokonainak minden gyanúságtól való meg mentésekre, minden társaságtól el vonta magát, úgy annyira, hogy egészlen hólnak tartatott hazafiaitól. A' Helvétziai magas hegyek közé utazván sok szép tapasztalásokat gyűjtött, sőt többet is gyűjtött volna, hogyha nem kerülte volna az ötet látni, és esmérni kívánó utazókat. A' vele együtt Helvétziában tartózkodó testvér hugjának adtakevés pénzének nagy részét, melly miatt olly nagy szegénységben élt 4 hólnapok alatt, hogy egy vén inasával együtt 30 sousnál többet naponként el nem költhetett. Végtére minden pénzébül ki fogyván ötet is el bötstátotta szolgálattyából. Értésére esvén, hogy a' *Grisonok* közt egy mathematica cathedra üresült volna meg, idegen név alatt magát jelentette, azon tanítói hivatalt el nyerte, 's hat egész hólnapig úgy tanította halgatóit, hogy senki meg nem esmérte, hogy ő nékie nem anyai nyelve legyen a' Német nyelv. Tanítványi, és tanító társai egyenlőképen szerették és tisztelték ötet, 's annyira belé szeretett egy *Salis* nevű nagy úr, a' ki külömben még tsak nem is szagólhatta az *Orleánsi* nevezetet, hogy fiainak tanítójává akarta ötet tenni. *Roberspier* meg bukásának hire min-

den félelemtől meg mentvén ötödik édes anyjára, és testvéreire nézve, el hagyta tanítói hivatalát, 's előbbi hív barátjait fel keresvén egy Helvétziai városban le telepedett 's azóltától fogva ott él magánosságban. El végzette magában, hogy *Amerikába* mennyen, 's ott szabadságban élhesen, mellyért mindenét fel áldozta. Különös gondolkozása, szelídsége, és Filozofiaja minden szerentse és szerentsétlenség felett fel emelte őtet, és olly indulattal bír, hogy akármelly karba helyeztesse őtet a' fatum, mindeniket fogja tudni becsülni.

Török Birodalom.

A' miólta a' Bétsi, Pétersburgi, és Londoni udvarok közt való tripla álliántzia tökéletességre ment, azóltá gyakorta tanácsot tart a' Konstantinápolyi *Diván*. Az Aug. 25-dikén tartott tanácsban a' végeztetett el, hogy a' flottán, a' fegyveres házakban, az ágyú öntő kementzékben, és puska-por tsináló malmokban szorgalmasan tétessenek meg a' készültek. Önnön magában *Konstantinápolyban* is ollyatén mozdulások tapasztaltanak, a' mellyekből azt lehet ki húzni, hogyhamost nem is, de a' jövő tavaszfízal táborban fognak a' musulmanok szállani. A' Jantsárok világos parantsolatot vettek a' zászlóik alatt való öszve gyüllésre. Úgy mondatik, hogy *Aga Mahmet Káám* Persiai Szofi avagy király ellen tétetnek ezek a' készültek, a' ki is számos seregekkel közelget a' Török Birodalom határaihoz. O tőle magától ugyan keveset fél a' Fényes Porta, hanem fél annak következéseitől, gyakorta tapasztalván, hogy valahányszor az Orosz Birodalom a' Török Császár ellen támadt, mind annyiszor a' Persák támadtak fel elsőben ellene.

Jól tudgya a' *Diván* a' Pétersburgi udvarnak meszse ki ható gondolatjait, mellyeknek izélya az, hogy egészlen a' *Bosforusig* terjelzthesse birodalmának határait. —

Magyar Ország.

Esztergomból 1-ső Octob. A' múlt Septemb. 29-dik napján Esztergomba ment Magy. Ország királyi helytartója József fő hertzeg, holott Kardinális hertzeg *Batthyán* ő Eminentziája által várattatván, a' várba bé szállott, és ott való mulatásának egy idejét a' várnak városnak szemlélésére a' többit pedig Csenker nevű Érseki praediumban való vadászatra szentelte, 's ott való rövid mulatása által is különösen meg örvendeztette Primás ő Eminentziáját.

Debreczenből 24 dik Sept. Sajnálom, hogy ide haza nem létem miatt annak idejében tudára nem adhattam az úrnak az új Superintendens vélfasztását, melly ennekelőtte ötöd nappal ment végbe. A' voksoknak töbsege H. Böfzörményi nagy érdemű első Prédikátorra, Tifzt. *Vecsei Sámuel* úrra ment ki, az egész egyházi gyűlésnek és Superintendenciának tokélletes meg elégedésével. Ennek a' nagy érdemű Tifzt. férfiúnak mind édes atya néhai Tifzt. *Vecsei János*, mind ipja, u. m. néhai Tifzt. *Szilágyi Sámuel* urak Superintendenci hivatalt viseltenek ezen megyében.

Elegyes Történetek, és Tudósítások.

A' *Bergi* hertzesség a' terhes requisitio és contributió alól fel szabadítatott. — A' *Wurmser* Generális ármádiájának nagy része a' *Nekkar* folyó vizéhez marsirozott, és 30 ezer ember már útban is vagyon. — *Itzig Dániel* pénzváltó gazdag zsidót nevezte ki a' Frantzia respublika *Berlini* agensének; a' *Berlini* udvar pedig *Empaylas* kereskedőt Párisi ágensének. — A' *Mársiliai* katonai őrizet nagy öröm kiáltások közt vette bé a' Frantzia új Constitutiót. *Páris* városa *Unite* nevű osztályában 860 ember fel szóval, 1500 pedig írott tzedulája által voksolt az új constitutióra. Az írott voksok közt találtattak *XVIII Lajos* királyra is voksok. — Sok Hollandiai emigrán-

sok telepednek le a' Prussiai király tartományai-
ban. — A' *Calvadósi* osztályban egy ifjú leányzó
sok ifjakat reá belzéllett a' Rojalisták közé való
állásra, melly miatt meg fogatván Parisba kül-
detett. — A' *Dublíni* zenebonáskodók közül so-
kan el fogattak 's meg is büntettek. — A' zene-
bonáskodók többnire ifjú kalmárokból, fabri-
kánsokból, és nevendék inasokból állottak. — A'
Kírlandiai hertzeg *Szágánba* való útyában meg
betegedett. — *Genevában* helyre állott a' belső
tsendesség, és minden jó gondolkozású polgárok
öszve tsafolták magokat a' *Terroristák* ellen. —
Korsikában még most sem szünt meg a' zenebona. Az
Angliai zsoldban vétetett Hannoverai seregek vizs-
sza váratnak előbbi kvártélyaikba.

Ú J T U D Ó S I T Á S

A' következő Sz. Leopold napi Pesti vásárra
szek az új Magyar könyvek találatnak Fűskúti
Landerer Mihály Pesti könyvnyomtató és áros úr-
nál. —

Házi Kertész. az az: Hasznos és tapasztalá-
sokkal erősítettett oktatás, mint kellessék hasz-
nos gyümölsös fákat, és el kerülhetetlen kony-
habeli zöldségeket szembe tűnő haszon vétellel
nevelni. 8-vo 24 xr.

Gánem, és Fernáh. Napkeleti történet. 8-
vo 15 xr.

Keresztény Oskola avagy a' Keresztény Val-
lás fundamentomos ágazati vezető oktatás a'
riejdelbergai katékismusnak út mutatása Izerént.
Német nyelvből némelly változásokkal fordította
Maklári János. 8-vo. 40 xr.

Koronás Magyar Országai királynék, az ő ki-
rályi Jussokkal együtt, mellyeket elő adott N.
Decsy Antal Magyar Országai törvény tudó 8-vo
maj. 36 xr.

Dugonits András úr, Jeles Történeteinek második darabja, melly *Bátori Máriának*, és *Kún-Lászlónak* szomorú történeteit foglalja magában. 8-vo Maj. 1 fl.

Orvosi Tanítás a' Gyermeknek nyavalyáiknak meg esmérésekről, és orvoslásokról, mellyet *Rózenstein* után magyarra fordított *Dombi Sámuel*. 8-vo 1 fl. 30.

Takáts Adám halotti Prédikáziói 5 darabja 3 forinton.

Hármas História, új meg jobbitott kiadás. 4-to 1 fl. 15 xr.

Szakáts könyv. (Új) mellyben különbkülönbféle válogatott, és hasznos étkeknek készítése le ábrázoltatik. 8-vo 24 xr.

Somogyi Élek, mennyei Társalkodás, azaz: Isten, és Ember közt való édességes beszélgetések. 8-vo 36 xr.

* * * * *

Tek. *Heves Vármegyében Erdő-Teleken* lakó *Gróf Buttler János* ö Nagysága szándékozik ezen helységet *Hányi* pusztájával, a' hegy allyai és *Egri* szölleivel 's több hozzá tartozandó portzióival együtt árendába botsátani. A' kiknek annakokáért tettzeni fog ezen fel jegyzett jószágokat árendába venni, jelentsék magokat e' folyó hólnapnak 20-dik napjáig a' fent nevezett *Gróf úrnál Erdő-Teleken*.

D. D. S.